

## 9. Sosialhjelp blant unge

- De unge er sterkt overrepresentert blant sosialhjelpsmottakerne.
- Av de i alt 126 200 bosatte personene som mottok økonomisk sosialhjelp i 2005, var fire av ti i alderen 16-30 år.
- Flere menn enn kvinner mottar sosialhjelp uansett alder.
- I Oslo er andelen unge sosialhjelpsmottakere lavere enn ellers i landet.
- Lav utdanning er mer vanlig blant unge sosialhjelpsmottakere enn blant unge i befolkningen.
- En høy andel førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land mottar sosialhjelp, uansett alder.
- Unge sosialhjelpsmottakere har noe kortere stønadsperiode enn eldre.
- Unge sosialhjelpsmottakere har lavere inntekt enn andre sosialhjelpsmottakere.

*For mange personer og familier er økonomisk sosialhjelp en viktig velferdsordning. Disse er personer og familier som ikke kan forsørge seg selv ved eget arbeid, og som heller ikke mottar trygdeytelser eller annen inntekt som er tilstrekkelig for deres livsopphold. For noen av disse personene og familiene er sosialhjelp enten et supplement til annen inntekt, eller også den største eller eneste inntektskilden. Noen sosialhjelpsmottakere er avhengig av sosialhjelp bare i en kort periode, mens andre er i en så vanskelig økonomisk situasjon at sosialhjelp er nødvendig over lengre tid (se boks for definisjoner). Sosialhjelpsutbetalingene er kommunale ytelser, og utbetalingene er basert på skjønnsmessige vurderinger og ses i forhold både til søkerens egen og familiens inntekt. I dette kapitlet ser vi nærmere på personer som mottok sosialhjelp i 2005, spesielt på unge i alderen 16-30 år.*

### 9.1. Sosialhjelpsmottakeres alder og andel av befolkningen

#### 9.1.1. Fire av ti sosialhjelpsmottakere er unge

I 2005 mottok 126 200 bosatte personer økonomisk sosialhjelp, og av disse var 39

prosent unge personer i alderen 16-30 år. I alt 46 prosent av alle sosialhjelpsmottakere var voksne personer i alderen 31-50 år, og 15 prosent var middelaldrende eller eldre personer over 50 år (tabell 9.1).

**Tabell 9.1. Bosatte sosialhjelpsmottakere i 2005. Antall personer og prosent befolkningen**

	Sosialhjelpsmottakere		
	Antall personer	Prosent	Andel av befolkningen. Prosent
<b>Alle 16 år og over .....</b>	<b>126 249</b>	<b>100</b>	<b>3,4</b>
<b>Unge, 16-30 år</b>	<b>48 988</b>	<b>39</b>	<b>5,7</b>
16-17 år .....	104	0	0,1
18-20 » .....	10 985	9	6,5
21-25 » .....	21 022	17	7,6
26-30 » .....	16 877	13	5,8
<b>Over 30 år .....</b>	<b>77 261</b>	<b>61</b>	<b>2,8</b>
31-50 år .....	58 081	46	4,3
Over 50 år .....	19 180	15	1,3

Kilde: FD-Trygd, Statistisk sentralbyrå.

### 9.1.2. De unge er sterkt overrepresentert blant sosialhjelpsmottakerne

Mellom 3 og 4 prosent av befolkningen mottok økonomisk sosialhjelp i 2005, og den prosentvise andelen av befolkningen som mottar økonomisk sosialhjelp har vært ganske stabil i flere år (Statistisk sentralbyrå 2005). Som i tidligere år, er de unge sterkt overrepresentert blant sosialhjelpsmottakerne også i 2005. Av unge i alderen 16-30 år mottok 5,7 pro-

### Datagrunnlaget: FD-Trygd

FD-Trygd er en forløpsdatabase i SSB med opplysninger om hele befolkningen fra og med 1992. De viktigste dataene som inngår er trygde- demografi-, sosialhjelps-, sysselsettings-, arbeidssøker-, inntekts- og formuesdata. Dataene er organisert på en måte som gjør det mulig å anvende forskjellige forskningsdesign ved analyser som gjennomføres på grunnlag av data fra basen, og det er spesielt tatt hensyn til at opplysningene skal kunne brukes til forløpsanalyser. Les mer på [www.ssb.no/mikrodata/](http://www.ssb.no/mikrodata/).

sent sosialhjelp i 2005, mens tilsvarende andel bare var 2,8 prosent for personer over 30 år. Andelen unge som mottok sosialhjelp var spesielt høy for personer i alderen 21-25 år og 18-20 år, henholdsvis 7,6 prosent og 6,5 prosent. Voksne personer i alderen 31-50 år er også overrepresentert blant sosialhjelpsmottakerne, mens andelen sosialhjelpsmottakere blant middelaldrende og eldre er klart lavere enn landsgjennomsnittet (tabell 9.1).

Sosialhjelp gis til personer som er 18 år eller eldre, og bare unntaksvis er 16-17-åringene søkere av sosialhjelp. Mange flere tenåringer, og også yngre barn, inngår imidlertid i familier hvor en av foreldrene

### Definisjoner

**Sosialhjelpsmottaker:** Person som mottar økonomisk sosialhjelp etter lov om sosiale tjenester.

**Langtidsmottaker:** Sosialhjelpsmottaker som mottar økonomisk sosialhjelp i 2005 og som har minst én sammenhengende stønadperiode av minst seks måneders varighet i løpet av årene 2003-2005.

**Stønadperiode:** Antall måneder som en person mottar sosialhjelp. Det må være minst én måneds opphold mellom to stønadperioder.

**Total stønadstid:** Sum antall måneder som en person mottar sosialhjelp, det vil si summen for alle stønadstidene.

**Førstegenerasjonsinnvandrere:** Bosatt person som er født i utlandet med to utenlandsfødte foreldre.

**Etterkommer:** Bosatt person som er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre.

**Vestlig land:** Norden, Vest-Europa (unntatt Tyrkia), Nord-Amerika og Oseania.

**Ikke-vestlig land:** Øst-Europa, Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika og Tyrkia.

**Uførepensjon og tidsbegrenset uførestønad:** Ytelser fra folketrygden.

**Samlet inntekt:** Yrkesinntekt + kapitalinntekt + overføringer.

mottar sosialhjelp. I 2005 hadde for eksempel 30 prosent av alle sosialhjelpsmottakere barn under 18 år (Statistisk sentralbyrå 2006a).

## 9.2. Hvem er de unge sosialhjelpsmottakerne?

### 9.2.1. Flere unge menn enn unge kvinner mottar sosialhjelp

Det er flere menn enn kvinner blant unge sosialhjelpsmottakere, og kjønnsforskjellen blant unge sosialhjelpsmottakere er omtrent den samme som blant alle sosialhjelpsmottakere. I alle aldersgrupper er over 50 prosent av alle sosialhjelpsmottakere menn (tabell 9.2). Dette gjelder også blant de unge sosialhjelpsmottakerne, selv om det totalt sett er noen flere unge menn enn kvinner i befolkningen (Statistisk sentralbyrå 2006b). Disse resultatene avspeiler imidlertid ikke et større behov for sosialhjelp blant menn enn blant kvinner. Sosialhjelp gis etter søknad og vurdering av behov til personer som er 18 år eller eldre, og bare unntaksvis til yngre personer. Men i mange tilfeller ytes sosialhjelp ut fra en vurdering av familiens

behov for slik hjelp, og i slike tilfeller er menn, oftere enn kvinner, oppført som søkere av sosialhjelp, fordi menn søker på vegne av familien.

### 9.2.2. Nær ni av ti unge sosialhjelpsmottakere er ugifte

Ugifte, skilte og separerte er sterkt overrepresentert blant sosialhjelpsmottakerne (Dahl mfl. 2006b). Men dette gjelder i særdeleshet for sosialhjelpsmottakere som er over 30 år. Andelen ugifte er like stor blant unge sosialhjelpsmottakere som blant unge i befolkningen, nær 90 prosent, men for unge, spesielt i alderen 26-30 år, er skilte/separerte noe overrepresentert blant sosialhjelpsmottakerne (figurene 9.1 og 9.2 og tabell 9.2).

### 9.2.3. Bare de aller yngste sosialhjelpsmottakerne bor i større familier enn andre sosialhjelpsmottakere

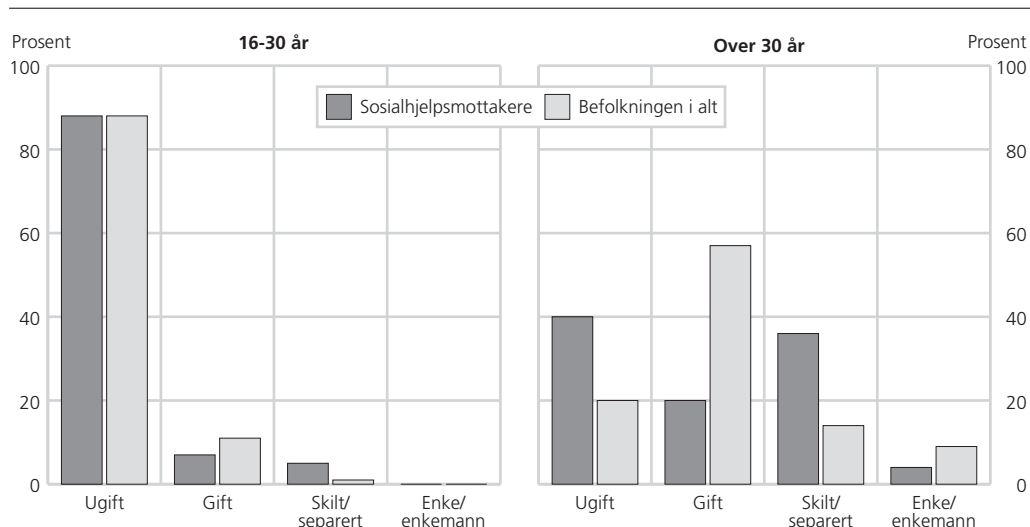
Gjennomsnittlig familiestørrelse er omtrent like stor for unge sosialhjelpsmottakere som for sosialhjelpsmottakere over 30 år, om lag 2,0 personer per familie (tabell 9.2). Bare unge i alderen 16-20 år bor i noe større familier enn andre sosial-

**Tabell 9.2. Bosatte sosialhjelpsmottakere i 2005, etter kjønn og sivilstand. Gjennomsnittlig antall personer i familien. Prosent.**

	Sosialhjelpsmottakere							
	Kjønn			Sivilstand				
	I alt	Menn	Kvinner	Ugift	Gift	Skilt/separert	Enke/enkemann	Antall personer i familien
<b>Alle 16 år og over</b>	<b>100</b>	<b>56</b>	<b>44</b>	<b>59</b>	<b>15</b>	<b>23</b>	<b>3</b>	<b>2,0</b>
<b>Unge, 16-30 år .....</b>	<b>100</b>	<b>55</b>	<b>45</b>	<b>88</b>	<b>7</b>	<b>5</b>	<b>0</b>	<b>2,1</b>
16-17 år .....	100	52	48	99	1	-	-	2,6
18-20 » .....	100	52	48	98	1	0	0	2,4
21-25 » .....	100	57	43	91	6	3	0	2,0
26-30 » .....	100	56	44	76	13	11	0	2,0
<b>Over 30 år .....</b>	<b>100</b>	<b>57</b>	<b>43</b>	<b>40</b>	<b>20</b>	<b>36</b>	<b>4</b>	<b>2,0</b>
31-50 år .....	100	57	43	47	19	33	1	2,2
Over 50 år .....	100	55	45	18	20	50	12	1,5

Kilde: FD-Trygd, Statistisk sentralbyrå.

**Figur 9.1. Sivilstand for sosialhjelpsmottakere og befolkningen ellers i alderen 16 år og over. 2006. Prosent**



Kilde: FD-Trygd, Statistisk sentralbyrå.

hjelpsmottakere. Som vist tidligere, er dette overveiende ugifte personer som selv står som søkere av sosialhjelp, og de fleste av disse yngste sosialhjelpsmottakere bor trolig sammen med sine foreldre. Men gjennomgående bor sosialhjelpsmottakere i mindre familier enn personer som ikke mottar sosialhjelp. For eksempel var gjennomsnittlig husholdningsstørrelse for alle husholdninger i landet på 2,3 personer per 1.1.2006 (Statistisk sentralbyrå 2006c). På grunn av definisjonsforskjeller er det ikke helt sammenfall mellom familie og husholdning. Husholdningene er i gjennomsnitt litt større enn familiene, men ut fra disse dataene synes det likevel som om sosialhjelpsmottakere bor i mindre familier/husholdninger enn andre personer.

#### 9.2.4. Forholdsvis få unge sosialhjelpsmottakere i Oslo

Andelen sosialhjelpsmottakere i Oslo er ikke nevneverdig høyere blant unge personer enn blant alle personer i Oslo. I

2005 mottok 4,4 prosent av alle unge personer i Oslo sosialhjelp, mens gjennomsnittet for alle personer i Oslo var 4,1 prosent. Den forholdsvis høye sosialhjelpsandelen blant alle unge, 5,7 prosent, er derfor forklart ved forholdsvis høye andeler både i andre store byer og i resten av landet. I Bergen, Trondheim og Stavanger mottok i gjennomsnitt 6,2 prosent av de unge sosialhjelp i 2005, og

**Tabell 9.3. Bosatte sosialhjelpsmottakere i 2005 som andel av befolkningen. Bosted. Prosent**

	Alle	Oslo	Bergen, Trondheim, Stavanger	Resten av landet
Alle 16 år og over .....	3,4	4,1	4,0	3,3
Unge, 16-30 år	5,7	4,4	6,2	5,9
Over 30 år .....	2,8	4,0	3,2	2,5

Kilde: FD-Trygd, Statistisk sentralbyrå.

i resten av landet var andelen 5,9 prosent. Men blant personer over 30 år er det prosentvis flest sosialhjelpsmottakere i Oslo (tabell 9.3).

**9.2.5. Lav utdanning er mer vanlig blant unge sosialhjelpsmottakere enn blant unge i befolkningen**

I Dahl mfl. (2006a) er det vist at det er prosentvis flere personer med lav utdanning blant sosialhjelpsmottakerne enn i befolkningen ellers. I den nevnte analysen er tallene for året 2004, og aldersinndelingen er litt annerledes enn den som er nyttet her. Men resultatene viser blant annet at 25 prosent av alle mannlige sosialhjelpsmottakere i alderen 18-24 år hadde grunnskole som høyeste fullførte utdanningsnivå, mens denne andelen bare var 8 prosent blant alle menn i alderen 18-24 år i befolkningen. For kvinnene var de tilsvarende andelen på henholdsvis 21 prosent og 5 prosent. Utdanningsnivået for sosialhjelpsmottakere avspeiler likevel de aldersbetingede forskjellene i utdanningsnivået generelt i samfunnet, og andelen personer med grunnskole som høyeste utdanningsnivå er således størst blant de aller eldste sosialhjelpsmottakerne (Dahl mfl. 2006a).

**9.2.6. Hver femte unge sosialhjelpsmottaker er førstegenerasjonsinnvandrere**

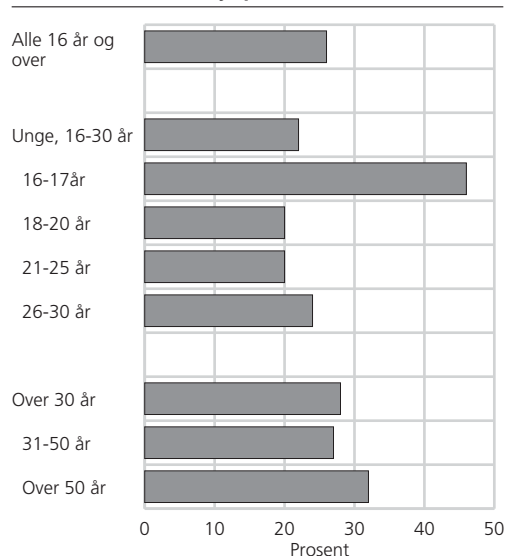
Av alle 126 200 sosialhjelpsmottakere i 2005 var 32 400 personer, 26 prosent, førstegenerasjonsinnvandrere (se definisjonsboks og figur 9.2). Andelen er litt lavere blant unge i alderen 16-30 år, og omtrent hver femte sosialhjelpsmottaker i denne aldersgruppen er førstegenerasjonsinnvandrere. Blant de aller yngste i alderen 16-17-år er likevel nær halvparten av sosialhjelpsmottakerne førstegene-

rasjonsinnvandrere. Andelen førstegenerasjonsinnvandrere er også høy blant middelaldrende og eldre sosialhjelpsmottakere over 50 år, og nær en tredjedel av disse sosialhjelpsmottakerne er førstegenerasjonsinnvandrere (figur 9.2).

Når det gjelder etterkommere av førstegenerasjonsinnvandrere, er de fleste relativt unge, 86 prosent er under 20 år per 1.1.2005. Etterkommere er derfor i liten grad registrert som sosialhjelpsmottakere, og av denne grunn er det lite hensiktsmessig å kommentere etterkommeres mottak av sosialhjelp. I 2005 utgjorde førstegenerasjonsinnvandrere 98 prosent av alle innvandrere som mottok sosialhjelp (Dahl og Lien 2006).

Per 1.1.2006 var det 289 300 bosatte førstegenerasjonsinnvandrere i alderen 16 år og over, og av disse mottok 11,2 prosent sosialhjelp (tabell 9.4). Sosial-

**Figur 9.2. Andel førstegenerasjonsinnvandrere som mottok sosialhjelp i prosent av alle sosialhjelpsmottakere. 2005**



Kilde: FD-Trygd, Statistisk sentralbyrå.

hjelpsandelen er således vel tre ganger så stor blant førstegenerasjonsinnvandrere som i befolkningen (tabell 9.1). De unge førstegenerasjonsinnvandrerne er imidlertid ikke like sterkt overrepresentert blant førstegenerasjonsinnvandrere med sosialhjelp som unge i befolkningen ellers. Av de unge førstegenerasjonsinnvandrerne i alderen 16-30 år mottok 12,7 prosent sosialhjelp i 2005, og blant førstegenerasjonsinnvandrere over 30 år var tilsvarende andel 10,6 prosent. Tilsvarende andeler i befolkningen var 5,7 prosent og 2,8 prosent (tabell 9.1).

### 9.2.7. Høye sosialhjelpsandeler blant førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land, også blant unge

Om lag to av tre førstegenerasjonsinnvandrere er fra ikke-vestlige land (se definisjonsboks og Statistisk sentralbyrå 2006d), og de høye sosialhjelpsandelene generelt blant førstegenerasjonsinnvandrere skyldes svært høye andeler

blant førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land. I alt 15,3 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land mottok sosialhjelp i 2005, og andelen var omtrent like høy blant unge i alderen 16-30 år som blant personer over 30 år. Som i befolkningen er også sosialhjelpsandelene høyest blant personer i alderen 18-25 år (tabell 9.4). Sosialhjelpsandelen for førstegenerasjonsinnvandrere fra vestlige land ligger klart lavere enn gjennomsnittet i befolkningen. Dette gjelder både for de unge og for personer over 30 år (tabellene 9.1 og 9.4). Noe av forklaringen kan ligge i at innvandrere fra vestlige land som regel er arbeidsinnvandrere eller kommer på grunn av utdanning, mens innvandrere fra ikke-vestlige land oftere er flyktninger og asylsøkere (Dahl og Lien 2006:25).

### 9.3. Stønadstid

For de personene som mottok sosialhjelp i 2005 har vi registrert deres «sosialhjelpshistorie» ikke bare i 2005, men også

**Tabell 9.4. Bosatte førstegenerasjonsinnvandrere i alt og førstegenerasjonsinnvandrere som mottok sosialhjelp i 2005. Vestlige- og ikke-vestlige land. Antall og prosent**

	Bosatte førstegenerasjonsinnvandrere pr. 1.1.2006	Førstegenerasjonsinnvandrere			
		Antall personer	Andel av alle førstegenerasjonsinnvandrere. Prosent	Andel av førstegenerasjonsinnvandrere fra vestlig land. Prosent	Andel av førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlig land. Prosent
<b>Alle 16 år og over .....</b>	<b>289 286</b>	<b>32 433</b>	<b>11,2</b>	<b>2,2</b>	<b>15,3</b>
<b>Unge, 16-30 år .....</b>	<b>83 656</b>	<b>10 636</b>	<b>12,7</b>	<b>2,7</b>	<b>15,0</b>
16-17 år .....	6 260	48	0,8	-	0,9
18-20 » .....	11 966	2 185	18,3	5,1	20,1
21-25 » .....	27 859	4 294	15,4	3,1	18,0
26-30 » .....	37 571	4 109	10,9	2,2	13,4
<b>Over 30 år .....</b>	<b>205 630</b>	<b>21 797</b>	<b>10,6</b>	<b>2,1</b>	<b>15,5</b>
31-50 år .....	138 373	15 757	11,4	2,6	14,8
Over 50 år .....	67 257	6 040	9,0	1,6	17,6

Kilde: FD-Trygd, Statistisk sentralbyrå.

to år bakover i tid, det vil si for årene 2003 og 2004. Med «sosialhjelpshistorie» menes registrering både av total stønadstid og av stønadsperioder for disse personene i årene 2003-2005 (se definisjonsboks).

Personer 18 år og over som mottok sosialhjelp i 2005, hadde i gjennomsnitt 3,3 stønadsperioder i løpet av årene 2003-2005, og gjennomsnittlig total stønadstid for disse personene i årene 2003-2005 var 13,5 måneder (tabell 9.5). Ved bereg-

ning av gjennomsnittlig stønadstid og antall stønadsperioder er personer i alderen 16-17 år ikke tatt med, siden disse personene er for unge til å kunne motta sosialhjelp i 2003 og 2004.

**9.3.1. Litt kortere stønadsperioder blant unge sosialhjelps-mottakere enn blant sosialhjelpsmottakere over 30 år**

Personer som er 18-19 år i 2005 vil heller ikke kunne motta sosialhjelp i hele perioden 2003-2005, og dersom vi ser bort fra

**Tabell 9.5. Bosatte sosialhjelpsmottakere i 2005. Stønadstid, stønadsperioder og andel langtidsmottakere**

	Gjennomsnittlig total stønadstid i 2003-2005. Måneder	Gjennomsnittlig antall stønadsperioder i 2003-2005	Gjennomsnittlig lengde på stønadsperiodene. Måneder	Andel langtidsmottakere. Prosent
<b>Alle 18 år og over .....</b>	<b>13,5</b>	<b>3,3</b>	<b>4,1</b>	<b>47</b>
<b>Unge, 18-30 år .....</b>	<b>11,5</b>	<b>3,0</b>	<b>3,8</b>	<b>42</b>
18-20 år .....	7,0	2,0	3,5	29
21-25 » .....	12,5	3,3	3,8	46
26-30 » .....	13,1	3,4	3,9	46
<b>Over 30 år .....</b>	<b>14,8</b>	<b>3,5</b>	<b>4,2</b>	<b>49</b>
31-50 år .....	14,5	3,5	4,1	49
Over 50 år .....	15,5	3,4	4,6	49

Kilde: FD-Trygd, Statistisk sentralbyrå.

**Tabell 9.6. Bosatte sosialhjelpsmottakere i alt, og førstegenerasjonsinnvandrere med sosialhjelp i 2005. Stønadstid**

	Gjennomsnittlig total stønadstid 2003-2005. Måneder	Total stønadstid i 2003-2005. Prosent				
		I alt	1-5	6-12	13-24	25-36
<b>Alle sosialhjelpsmottakere</b>						
Alle 18 år og over .....	13,5	100	33	23	23	21
Unge, 18-30 år .....	11,5	100	38	25	23	14
Over 30 år .....	14,8	100	31	21	23	25
<b>Førstegenerasjonsinnvandrere med sosialhjelp</b>						
Alle 18 år og over .....	16,7	100	24	20	25	31
Unge, 18-30 år .....	12,5	100	32	26	26	16
Over 30 år .....	18,8	100	20	17	24	39

Kilde: FD-Trygd, Statistisk sentralbyrå.

aldersgruppen 18-20 år, har de unge i alderen 21-30 år nesten like mange stønadperioder, men kortere total stønadstid i årene 2003-2005 enn personer over 30 år. Sammenlignet med voksne, middelaldrende og eldre er de unge således hver gang litt kortere «inne i ordningen». For de unge var gjennomsnittlig lengde på stønadperiodene i årene 2003-2005 på 3,8 måneder, og for personer over 30 år var gjennomsnittlig periodelengde på 4,2 måneder. Forholdsvis færre unge er også langtidsmottakere av sosialhjelp (se definisjonsboks og tabell 9.5). Litt kortere stønadperioder og færre langtidsmottakere blant unge enn blant personer over 30 år kan ha sammenheng med de unges livssituasjon med løsere tilknytning til arbeidsmarkedet, og eventuelt behov for sosialhjelp i forbindelse med kortere arbeidsledighet etter studier og så videre. I alt 38 prosent av unge i alderen 18-30 år hadde en total stønadstid på 1-5 måneder i tidsrommet 2003-2005, og 63 prosent av de unge hadde en total stønadstid på inntil ett år i løpet av 2003-2005. For personer over 30 år var tilsvarende andeler henholdsvis 31 prosent og 52 prosent (tabell 9.6).

### **9.3.2. Omtrent samme totale stønadstid for unge førstegenerasjonsinnvandrere med sosialhjelp som for alle unge sosialhjelps-mottakere**

Unge førstegenerasjonsinnvandrere med sosialhjelp har i gjennomsnitt en total stønadstid på 12,5 måneder i tidsrommet 2003-2005, og for alle unge med sosialhjelp er total stønadstid på 11,5 måneder (tabell 9.6). Voksne, middelaldrende og eldre førstegenerasjonsinnvandrere med sosialhjelp har imidlertid vesentlig lengre stønadstid enn gjennomsnittet for alle sosialhjelpsmottakere i samme aldersgruppe.

## **9.4. Uføreytelser og inntekt**

Uførepensjon og tidsbegrenset uførestønad (se definisjonsboks) er ytelser som skal sikre inntekter til livsopphold for personer i alderen 18-66 år som har fått inntektsevnen varig nedsatt på grunn av sykdom eller funksjonshemning. Sosiale eller økonomiske problemer gir imidlertid ikke rett til uføreytelser.

### **9.4.1. Generelt lave uføreandeler blant unge, men uansett alder er uføreandelene høyere blant sosialhjelpsmottakere enn i befolkningen**

Andelen uførepensjonerte øker sterkt med alderen, og blant unge i alderen 18-30 år mottok bare 8 600 personer eller 1,2 prosent uførepensjon i 2005. Av alle personer i alderen 18-66 år mottok 300 900 personer eller 10,2 prosent uførepensjon (tabell 9.7), og denne andelen er vel åtte ganger så stor som blant de unge. Den lave uføreandelen blant unge har mange årsaker. Sykdom og uførhet er ikke så vanlig blant unge som blant middelaldrende og eldre. Uførepensjon gis bare dersom det ikke er utsikt til bedring i inntekts- eller arbeidsevnen, og det er forholdsvis flere unge enn eldre personer som kan rehabiliteres tilbake til yrkesaktivt arbeid.

Tidsbegrenset uførestønad er en forholdsvis ny ordning. Den ble innført i 2004, og ved utgangen av 2005 mottok 18 800 personer tidsbegrenset uførestønad (Arbeids- og velferdsforvaltningen 2007). Sammenlignet med uførepensjon, er det relativt flere unge personer som mottar tidsbegrenset uførestønad, og dette er en direkte følge av formålet med ordningen. Tidsbegrenset uførestønad skal gis i stedet for uførepensjon, når framtidig inntekts- eller arbeidsevne ikke kan utelukkes, og dette vil i mange tilfeller



**Tabell 9.7. Bosatte i alt og bosatte sosialhjelpsmottakere med uførepensjon og tidsbegrenset uførestønad. 2005**

	Alle bosatte		Bosatte sosialhjelpsmottakere	
	Antall personer	Prosent	Antall personer	Prosent
<b>Unge, 18-30 år .....</b>	<b>738 484</b>		<b>48 884</b>	
Med uførepensjon .....	8 608	1,2	942	1,9
Med tidsbegrenset uførestønad	1 711	0,2	639	1,3
<b>Alle, 18-66 år .....</b>	<b>2 941 281</b>		<b>122 556</b>	
Med uførepensjon .....	300 877	10,2	16 371	13,4
Med tidsbegrenset uførestønad	18 814	0,6	2 963	2,4

Kilde: FD-Trygd, Statistisk sentralbyrå.

kunne være mer vanlig blant unge enn blant middelaldrende og eldre personer. Av alle unge i alderen 18-30 år mottok 0,2 prosent tidsbegrenset uførestønad i 2005, mens tilsvarende andel i befolkningen bare var tre ganger så stor, 0,6 prosent.

Blant de unge, så vel som for alle personer i alderen 18-66 år, er likevel uføreandelen både for uførepensjon og tidsbegrenset uførestønad vesentlig høyere for sosialhjelpsmottakere enn for befolkningen generelt (tabell 9.7).

#### **9.4.2. Lave inntekter blant unge sosialhjelpsmottakere**

I Dahl mfl. (2006b) er det publisert inntektsdata for langtidsmottakere av sosialhjelp, og resultatene viser at sosialhjelpsmottakere under 25 år har vesentlig lavere gjennomsnittlig samlet inntekt (se definisjonsboks) enn andre sosialhjelpsmottakere. Disse unge sosialhjelpsmottakerne har også lav yrkesinntekt, og de har lavere gjennomsnittlige overføringer, deriblant sosialhjelp, enn sosialhjelpsmottakere i andre aldersgrupper. Som nevnt i den analysen, og som omtalt også i punkt 9.1, bor imidlertid flere av de yngste sosialhjelpsmottakerne sammen med sine foreldre og de inngår i familier hvor flere

personer har yrkesinntekt eller annen type inntekt.

#### **9.5. Oppsummering**

Vi har i dette kapitlet sett at unge folk mellom 16-30 år er overrepresentert blant sosialhjelpsmottakere. Denne gruppen av sosialhjelpsmottakere har betraktelig lavere utdanningsnivå enn unge ellers i befolkningen. Vi kan også slå fast at førstegenerasjonsinnvandrere er sterkt overrepresentert blant sosialhjelpsmottakere uansett alder, og blant disse kommer de aller fleste fra ikke-vestlige land. Når det gjelder stønadsperiode har unge sosialhjelpsmottakere gjennomsnittlig kortere stønadsperiode enn eldre. Samtidig har yngre sosialhjelpsmottakere lavere samlet inntekt enn eldre. Det er gjennomgående flere menn enn kvinner som mottar sosialhjelp, uavhengig av aldersgruppe.

#### **Referanser**

Arbeids- og velferdsforvaltningen (2007): «Uførepensjon og tidsbegrenset uførestønad», (nav.no/mer om tall og analyse/stønadmottakere/uføreytelser samlet).

Dahl, Grete mfl. (2006a): *Langtidsmottakere av sosialhjelp*, Økonomiske analyser 2006/3, Statistisk sentralbyrå.

Dahl, Grete mfl. (2006b): *Langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp*, Rapporter 2006/13, Statistisk sentralbyrå.

Dahl, Grete og Sandra Lien (2006): *Uførepensjon og sosialhjelp/introduksjonsstønad blant innvandrere*, Rapporter 2006/24, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (2005): «*Stabil del av befolkningen får sosialhjelp*», (ssb.no/statistikkområder/emne/03/04/30/statistikker).

Statistisk sentralbyrå (2006a): «*Sosialhjelp, økonomisk – stønadmottakere*», (ssb.no/statistikkområder/emne/03/04/30/statistikker).

Statistisk sentralbyrå (2006b): *Statistisk årbok 2006*, Norges offisielle statistikk.

Statistisk sentralbyrå (2006c): «*Befolkningsstatistikk. Familier og husholdninger, per 1. januar 2006. Mindre forskjeller i husholdningsstørrelse*», (ssb.no/statistikkområder/emne/02/01/20/familie).

Statistisk sentralbyrå (2006d): «*Innvandring og innvandrere 2006*», Statistiske analyser nr 83.